

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiæ

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Liber Septimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

LIBER SEPTIMUS.

CAP. I.

De Gabella.

Axioma I.

B non solutam Gabellam & pedagium res cadunt in commisum, si in vollfällig. Pfeil. consil. 192, forensis tamen si Gabellam non solvat per ignorantiam, excusatur. Gail. l. 2. obs. 48. num. 26.

II.

Re aliquā sub pacto additionis in diem venditā, pendente conditione hāc resolutivā Gabella vel laudem solvi nondum debet, quia res nondum plenē est alienata, sed existente conditione redire potest ad venditorem. Franzk. de Laudem. cap. 5. n. 65. Mudæ. de contr. emt. cap. 5. rubr. de pact. resol. n. fin. Marc. I. dec. 571. imo existente conditione Gabella soluta repeti potest. Brüssel. Tract. de condit. lib. 4. tit. 5. n. 11. seqq. Bonacini. de contract. D. 3. q. 2. punt. 7. n. 4. Molin. de Jus. & Jur. tract. 2. D. 379. n. 12. seqq.

III.

Gabellarius tenetur pro suā familiā, si quid fraudis in exigendo committat. Dd. in l. 12. ff. de Publican.

IV.

Fraudasse Dacia vel Gabellas dici nequit, qui tempore belli per viam insolitam iverit. Raud. de analog. l. 1. c. 50. n. 284.

CAP. II.

De Ganerbinatu.

Axioma I.

Ganerbinatus est conventio unius aut plurimum familiarum nobilium, super communī castro aut oppido, inter eos aut solos, aut etiam Imperatoris ganerbicū castrum constituentis voluntate inita, ut illud contra hostes mutuis viribus defendant, unāque linea aut totā familiā extinctā superstes demortuæ bona acquirat, illique pars ejus accrescat. vide omnino Dn. Stryck. Tract. de Paet. success. cap. 8. disserr. 8.

II.

Non solum bona allodialia, sed & feudalia possunt fieri ganerbica cum consensu agnatorum & domini feudi. Rittershus. in part. Feud. lib. 1. c. 17. Rosenthal. de feud. cap. 9. membr. 1. concl. 48. per tot.

III.

Ganerbinatus, cùm confederationem sapient, debent fieri Imperatoris consensu. arg. A. B. tit. 15. Killing. tract. de ganerb. disc. 15.

IV.

Privilegia & regalia Ganerbiis ab Imperatore concessa non sunt singulorum, sed pariter omnium. Wehner. in obs. tract. verb. Ganerben cap. 4. Nec Jurisdicō Ganerbica à singulis scor-

sim, sed ab omnibus conjunctim & in solidum exercetur. Killing. de Ganerb. disc. 8. Gail. de Pignorat. obs. 20. n. 8. Plerumque tamen conveniri solet, ut maximus natu inter ganerbios sit, bonorum administrator, vulgo Obmanū proque eo onere partem fructum habeat præcipuum, reliqui fructus æqualiter inter dominos dividantur. Rittersh. in part. feud. lib. 1. c. 17.

V.

Unus Ganerbiorum Jurisdictionem communem habentium non potest punire alterum delinquentem. Surd. consil. 47. Killing. de Ganerb. disc. 9.

CAP. III.

De Gaudio conf. Lætitia.

Gaudium sicut Ira mentem & rationem confundit, ut hinc dubium sit, an donatio nimio gaudio causata valeat. Perez. C. publica lætitia. num. 12.

CAP. IV.

Geminatio, Geminatus, Repetitio, Reiteratio.

Axioma I.

GEMINATIO actus seu verborum maiorem deliberationem, & enixam voluntatem manifeste inducit, l. Balista 22. ff. ad SCt. Trebell. Bart. in l. cum scimus 22. n. 7. C. de agric. & censit. lib. 11. Decius in l. 1. num. 30. Cod. de pact. & consil. 51. col. 2. & consil. 180. col. 3. Corn. consil. 59. n. 8. & consil. 140. n. 2. lib. 2. Paris. consil. 94. n. 4. vol. 2. & consil. 89. n. 23. lib. 3. Curtius jun. consil. 264. n. 32. in fin. Cravett. consil. 201. num. 42. & consil. 20. num. 2. & consil. 54. num. 7. Decian. consil. 57. num. 41. lib. 1. & consil. 46. n. 37. cum seqq. lib. 2. & consil. 1. n. 42. & 43. lib. 3. Francisc. Becc. consil. 70. n. 10. Gutier. tract. lib. 3. quas. 17. num. 134. Cephal. consil. 40. n. 8. & 9. Surdus consil. 10. num. 54. & consil. 73. num. 64. Bertazol. in repe. l. si quis major 41. Cod. de transact. num. 260. cum seqq. ubi ampliat, etiam si facta in uno instanti. Menoch. consil. 10. num. 1. & consil. 255. n. 41. Josephus Sesse. Aragonie decisi. 230. num. 14. Marian. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 3. num. 7. & lib. 2. resolut. 35. num. 9. Ferrer. in constitut. Catalonie, gloss. 1. n. 123. Cardinal. Tuschus tract. conclus. tom. 4. conclus. 28. à princip. Octav. Glorit. respons. 1. part. 2. num. 58. Rot. decisi. 626. num. 5. apud Farinac. num. 2. recent. & decisi. 676. n. 2. ead. part. 2. recent. Carolus de Graffis de except. except.

except. 14. n. 38. cum seqq. Stephanus Gratiianus discept. forens. cap. 651. n. 6. & cap. 737. num. 4. & cap. 834. num. 7. & cap. 967. num. 27. Sebastian Medicus de Regulis Juris reg. 7. à num. 6. cum seqg. Mar. Giurba in consult. Messanens. cap. 1. gloss. 3. num. 1. & 2. part. 1. Ambrosius. Perus. decis. 3. n. 18. Britto ad cap. potuit. §. 2. num. 23. de locat. Actus enim geminati majorem firmatam inducunt, ut dixi lib. 1. t. Actus, & censentur gesti cum majori animi deliberatione, cap. Etsi Christus 26. de jurejur. Decius consil. 1. sub num. 1. & consil. 504. colum. fin. Barbat. consil. 43. vol. 2. Olafsch. decis. 38. num. 16. Roland. consil. 61. num. 39. & 40. vol. 2. quos refert & sequitur Octav. Glorit. ubi supr. num. 59. ubi num. 60. post Menochium consil. 393. num. 17. intelligit maximè, quando geminatio sit ex intervallo. [Anton. Corset. tr. de verborum geminatione, per tot.] Valenzuel. consil. 102. num. 102. ubi quod geminationis vis est magna, & consil. 187. num. 47. & 49. ubi quod geminata & duplicata sunt potentiora simplicibus. Leo Valent. decis. 4. n. 8. p. 1. Anell. Amat. consil. 71. num. 2. & consil. 74. num. 24. Ubi quod geminatus actus magis eniam voluntatem ostendit. [Plura de effectu geminationis & iteratione prolixè tractat Wesembec. lib. 5. consil. 235. num. 5. Marpurg. 1. consil. 24. n. 4. Schurff. 2. consil. 37. num. 10. Anton. Corset. tractat. de verborum geminatione, per tot. & nunc geminationis vim indicavit Josephus Genf. 41. v. 52. Quod autem vidisti secundò lōmnum, firmitatis indicium est: eo quod fiat sermo DEI, & velocius impleatur. (An pro geminatione presumatur, vide Menochium 1. Q. casu 213. num. 2. Tusch. in voce idenitas. ubi enim Mascal. & pluralitas.) Et hinc est, quod Reiteratio & repetitio actum tollit omnem erroris presumptionem: quippe quia plenam presupponat deliberationem & perseverantiam. Glossa in cap. ex literis 5. verb. admonita. extr. de divorciis. cap. si quis iratus 5. ubi gloss. verb. iterare caus. 2. quest. 3. vol. 1. Consil. Marpurg. 24. n. 4. ita, ut nihil opponi possit contra ejusmodi actum, sèpius repetitum; sed talis repetitio vim confirmationis habeat. Tiraquell. de retract. gentilit. §. 21. gloss. un. num. 5. & seqq. Decius 2. consil. 86. & quod geminatio & repetitio actus eundem confirmare dicatur. Wesembec. in parat. de constit. pecun. num. 2. & in Comment. Cod. ibid. num. 17. Exempli gratia: Mulier iterando intercessionem, amittit beneficium Vellejani. l. si mulier 22. Cod.

ad Sctum Vellejanum. In delictis geminatio, iteratio & multiplicatio delictorum magnam vim habet ad poenam exagerandam: Imò geminatum delictum non debet sperare veniam. l. 3. ibi: Crimina nisi semel commissa. Cod. de Episcop. audient. l. quicunque 4. C. de serv. fugitiv. l. capitalium 28. §. solent. 3. de pan. & plures ad hoc allegat Carrer. in prax. Crim. §. circa. n. 107. Diff. gloss. & Dd. in l. vulgaris 21. vers. nam et si quis. in verb. fur, de furtis. ubi dicunt: Ex doctrina interpretum plures copulas unum facere adulterii crimen, & factum pluribus intervallis & temporibus. Et iterationem tantum aggravare delictum, non poenam mutare. per aut liberi furiosi. C. de Episc. audient. Obrecht. consil. MS. 40. fin. quod posterius non placet.]

Sic & confessio extrajudicialis geminata plenè probat, quia habet vim confessionis judicialis. Iai. in §. in personam 8. n. 48. Instit. de actionib. [l. cum scimus 22. & ibi Bartol. C. de Agric. & Censit. Paul. de Caltr. consil. 34. ubi ampliat, verum hoc esse, etiam si cuilibet confessioni adsit unus testis tantum, & non potest revocari, ut vult glossa in cap. ex literis 5. de Divort. Baldus in l. error. 8. de juris & facti ignor. [Joh. de Anania consil. 55. n. 3. Rom. consil. 290. In casu proposito. n. 7. Afflict. decis. 164. n. 3. Florian. de S. Petro consil. 21. in fin. num. 56. & 57. Parif. consil. 73. n. 6. lib. 2. Brunor. à Sole in locis communibus, verb. confessio. n. 20. Cardin. Tusch. tom. 4. lit. G. conclus. 28. à num. 39. usque ad 48. Farinac. in praxi criminali, quest. 82. num. 13. & part. 4. consil. 38. lit. B. & ibi decis. 89. n. 5. ubi addit. lit. C. Decianus consil. 46. n. 38. lib. 2. [Geminata tamen confessio, tanquam per errorem facta, erroris causa probata, revocari potest. Decius in l. 1. not. 4. C. de Error. calculi. ubi dicit, hanc esse communem opinionem. Ludovicus Roman. consil. 391. Socin. consil. 228. colum. 1. vol. 2.]

Confessio geminata parit actionem, Cornel. consil. 223. num. 10. lib. 1. & inducit obligationem. Decian. consil. 44. num. 76. lib. 3. Cardin. Tusch. d. conclus. 28. n. 45.

Confirmationem inducit geminatio actus præcedentis, Parif. consil. 10. num. 122. lib. 2. Cardinal. Tusch. d. conclus. 28. n. 32. Et confirmationem geminata in forma communis habet vim motus proprii. Decius consil. 33. num. 2. Cardinalis Tuschus d. conclus. 28. num. 55. ubi num. 56. declarat,

ut

ut procedat, si Papa etiam confirmans bis rescripsisset, aliás securus.

Consensus geminatus habet vim quandoque jurati consensus, Beroi. *consil.* 22. *num.* 7. *lib.* 2. Cardin. Tusch. *d. concl.* 28. *n.* 50. & tollit laesionem, ex *l.* 2. *C. de rescind.* vendit. in majore. Romanus *consil.* 54. *Vitis. circa finem.* Cravett. *consil.* 151. *n.* 31. & *consil.* 160. *n.* 6. Cardin. Tusch. *d. concl.* 28. *n.* 90. Vertim quod geminatus consensus minoris parum operetur, resolvit Paris. *consil.* 69. *num.* 71. *lib.* 2. quem refert Cardin. Tusch. *d. concl.* 28. *num.* 103. ubi *n.* 12. post Romanum *dicit.* *consil.* 54. & Cravett. *d. consil.* 160. *num.* 6. observat, quod licet consensus geminatus in majore tollat rescissionem, & laesionem ultradimidium; tamen securus est, si primus consensus est in aetate minori, & secundus in majori, quia arguit majorem animi declarationem, sed non auger obligationem, ut sit remissa laesio enormissima.

Electionem industriae personae causat, & convalidat contractuum geminatio, Cornel. *consil.* 81. *n.* 28. *lib.* 1. quem refert Cardin. Tusch. *d. concl.* 28. *n.* 28.

Interpellatio geminata magis aggravat debitorem morosum, Jason. in *l.* si ex legati. *n.* 18. ff. de *V. O.* quem refert Cardin. Tusch. *d. concl.* 68. *n.* 57.

Littera geminatae habent vim motus proprii, qui exprimendus esset, Paris. *consil.* 9. *num.* 21. *lib.* 3. Decian. *consil.* 46. *n.* 43. *lib.* 2. Curt. jun. *consil.* 310. *n.* 131. ubi quod tollunt omnem subreptionem, refert Cardin. Tusch. *dicit.* *conclus.* 28. *num.* 49. itaque si Judex ostenderit Principi, Rescriptum adversari Legibus aut moribus patriæ, & nihilominus princeps id impleri velit, secundæ jussione obsequendum est, non aliter, quam cum princeps motu proprio aliquid fieri juber. Perez. *C. de petit. bonor. sublat.* *n.* 4. ut & si princeps aliquem secundâ jussione à Tributis eximat. Perez. *C. de Annon. & Tribut.* *n.* 31. licet ipse inferior princeps remissum damnificatis resarcire teneatur. Perez. *d. t.* *num.* 32.

Mora geminata non purgatur, quæ aliás esset purgabilis, Jason. in *l.* *vinum* 22. *n.* 17. ff. si certum per. Marsil. in *l.* 1. *S. questioni.* *n.* 16. ff. de *quest.* Capit. *decis.* 19. *n.* 4. Cephal. *consil.* 25. *n.* 2. *lib.* 1. Cravett. *consil.* 346. *n.* 12. & 13. Card. Tusch. *dicit.* *concl.* 28. *num.* 33.

Pactum nudum geminatum parit actionem, Cephal. *consil.* 40. *n.* 10. *lib.* 1. Decian.

consil. 46. *n.* 39. *lib.* 2. quos refert Cardin. Tusch. *dicit.* *concl.* 28. *num.* 24. Pactum de donando si est geminatum, importat donationem, Menoch. *consil.* 1. *n.* 236.

Promissio sine causa, quæ non valet, si est geminata, valet. Decianus *consil.* 46. *n.* 40. *lib.* 1. Card. Tusch. *dicit.* *conclus.* 28. *num.* 27.

Obligatio naturalis geminata parit efficacem actionem & obligationem. Dec. *d. concl.* 46. *n.* 40. *lib.* 2. Card. Tusch. *d. conclus.* 28. *n.* 26. & 82.

Renunciationis vim habet geminatio, & trahitur etiam ad incogitata. Socin. jun. in *l.* qui *Rome* 122. §. duo fratres 6. *num.* 120. ubi Rip. *n.* 69. ff. de *V. O.* idem Socin. *consil.* 20. *lib.* 4. Rom. *consil.* 403. Card. Tusch. *d. concl.* 28. *n.* 95.

Renunciatio geminata habet vim specialis renunciationis. Paris. *consil.* 9. *n.* 20. *lib.* 3. Cardinal. Tuschus *dicit.* *conclus.* 28. *num.* 98.

Simulationem purgat geminata dispositio, & tollit fraudem, & deceptionem. Decian. *d. consil.* 46. *n.* 38. *lib.* 2. Cardin. Tusch. *d. concl.* 18. *n.* 75.

Rescriptum geminatum habet vim clausulæ. Non obstante. Felinus in *cap.* Non nulli 28. *n.* 14. de *rescript.* Cremenf. sing. 136. Rijn. *consil.* m. *n.* 19. *lib.* 5. Ubi limitat, quando secundum rescriptum non eminavit in augmentum primi, sed in declarationem, & respicit potius difficultatem introitus, & illam tollit, & sic est quedam confirmatio, quæ non operatur derogationem Juris communis. Menoch. de arbitrio. *lib.* 2. *casu* 202. *num.* 79. ubi declarat multipliciter, Cardin. Tusch. *d. concl.* 28. & *n.* 77. ubi *n.* 81. ait, rescriptum geminatum habere vim derogationis, & clausula motus, quando in secundo est facta mentio de primo, aliás non. vide Everhard. loc. à conjunct. duar. II. *n.* 4.

Verba geminata operantur, quod nihil potest opponi. Curtius jun. *consil.* 278. *num.* 18. Cardinal. Tuschus *d. conclus.* 28. *num.* 44. Verba importantia arbitrium boni viri, si geminantur, important libera voluntatem. Riminald. jun. *consil.* 65. *num.* 19. *lib.* 1. Paris. *consil.* 71. *num.* 18. & 19. *lib.* 3. ubi plura cumulat, & dicit, quod verba, placuerit & videbitur, cumulata important liberam voluntatem. Verba quantumcunque universalia licet non trahantur ad incognita, tamen trahuntur, si sint geminata, quia sufficit in genere cogitatum esse. Cravett. *consil.* 531. *num.* 2. & 3.

Eg. 3. Et consil. 630. n. 3. Et 4. Cardin. Tusch. d. concl. 28. n. 60. Verba enunciativa gemi- nata efficiuntur dispositiva, ut probant Barbatus consil. 32. n. 1. lib. 3. Castrensi. con- fil. 92. col. 2. num. 3. lib. 2. Roman. consil. 64. num. 5.

[Limitationis loco nota, quod regula procedat, cum quis sciens prudens actum repetit & confirmat: securus est si interve- niat dolus, vel quod idem est error. Pac. in comm. ad l. un. Cod. de Err. calc. in pro- duct. 2. (2.) Et quod geminata oratio in- continentia facta nihil operatur. l. 4. & ibi Dd. de pignor. act. Umm. de Process. D. i. thes. 7. n. 40. in fin.]

Præterea in pluribus casibus Geminatio actus nihil operatur, de quibus Paris. consil. 110. num. 47. cum sequentib. lib. 1. vi- delicit quando exprimitur plures illud, quod tacite inest, & num. 48. quando ex- pressio geminata induceret contrarium effectum, & n. 49. quando magis explici- te declaratur illud, quod erat expressum, & num. 50. quod non operatur contra nu- turam contractus, vel rei in contractum deductæ. Item non operatur, facta eo- dem contextu, quia dicitur una. Glossa in l. si convenerit 18. ff. de pignerat. action. Glossa in verb. instanti. in cap. ab eo 6. de- appellation. lib. 6. Roman. consil. 427. n. 3. Cephal. consil. 94. in fin. lib. 1. Paris. consil. 71. n. 20. vers. nec obstat. lib. 3. ubi declarat Decianus consil. 37. num. 92. lib. 2. ubi ait, quod licet geminatio plus operetur, quando ex intervallo ex diversis scriptu- ris, tamen etiam aliquid operatur, si est in eodem instrumento. Item nihil opera- tur, quando gerens actum non habet potestatem, & in præjudicium tertii, & in actu suspecto, & ubi in actu geminato intervenit defectus, vel vitium, ita Cravett. consil. 494. n. 16. Et 17. Cardin. Tusch. dict. conclus. 28. à num. 102. usque ad n. 120. ubi post eundem Cravett. consil. 70. n. 10. obseruat, aliquando verba geminari, ut quis sibi plenius & clarius provideat, non autem ut plus operentur. Denique actus Prohibiti non dant robur actui. Authent. si quamulier. post l. 22. C. de Scto Vellejan. ubi Gothofred. Bald. & Jason.

II.

Geminatio atque iteratio delictum aggravat. l. 8. §. 1. de Vi publ. itaque ob multitudinem de- linquentum & iterationem delicti pena non capitalis potest mutari in capitalem. l. 16. §. fin. de pen. Brunnenm. ad l. 5. Cod. de delat. Repetiti autem honores dignitatem non augent, itaque quis, qui bis Consul fuit, Consulē tempore potio-

rem non precedit, l. 1. Cod. de Consul. Brunnenm. C. eod. col. 3.

CAP. V.
De Gemmis.

Axioma I.

Sabinus & Ulpianus in l. 19. §. 17. ff. de aur. & arg. leg. gemmas & lapillos ita distinguunt: gemmæ sunt pellucida materiæ, ut smaragdi, chrysolithi, amethysti; non translucentes vero sunt lapilli, ut obsidiani & vejentani; at margarita neque lapilli nec gemmæ sunt, sed concha seu uniones. Quam distinctionem improbat Laur. Valla lib. 6. elegans cap. ult. assertens, lapillum, si magnus sit, gemmam esse, eoque nomine & margaritam dici posse. Sed prolixè hanc senten- tiā refutat & JCorum doctrinam defendit: An- dreas Alciat. lib. 4. de V. S. n. 24. pag. m. 166. seq. & Cattel. Cott. in memorab.

II.

Gemmæ veniant in Legato Auri. Bart. in l. 32. §. 1. ff. de aur. & arg. leg.

III.

Gemmæ aliaque uxoris ornamenta solito matrimonio viri sunt. Bald. in l. 9. C. de don. ant. nupt.

CAP. VI.

Generalis vid. in voce

Omnis.

Axioma I.

Generalia seu universalia judicia, ut à singu- laribus & specialibus differant. vid. Cujac. lib. 7. Resp. ad l. 8. de usur.

II.

De Generalitatis, generalis sermonis, & gene- ralium verborum restringione, significatione, af- fectionibus, &c. vid. Mantic. in tratt. de ambig. convent. lib. 3. tit. 2. per tot.

III.

Generaliter dictum, generaliter debet intel- ligi. l. 1. §. generaliter. 1. de Legat. prefand. cont. tab. b. p. per l. ult. C. de dōtis promiss. Add. Ever- hard. in loc. de Generali. n. 2. Sed tamen civili- tate & sobrie. Quia de re vid. Zalium lib. 1. singul. Respons. cap. 7. per tot. Ratio, (1.) quia ubi Lex non distingvit, nec nostrum est distingvere. l. de pretio 8. Et ibi Bartolus de public. in rem act. (2.) nec à verbis in se est recedendum, etiam si lex sit perquam dura. l. 12. §. 1. Qui Et à quibus ma- num. Exemplum est in rehunciatione, transactio- ne, liberatione generali, si facta sit ab omni, ex quo sibi partes hinc inde unde quaque teneban- tur, & ex omni causa, & ab omnijure: tunc verba ista generalia, salvâ ratione recti sermonis, non possunt restringi ad aliquam speciem. Socius juv. 3. consil. 103. num. 4. Bertazol. de clausul. Instrum. claus. 35. gloss. 2. n. 3. ubi air verbis istis (videtur quod omnis causa, quæ esse possit, sit remissa) consentur etiam remissa, quæ quis igno- ret.

Limi-

Limita (1.) si constet plus scriptum, minus intellectum: tunc enim verba debent restringi. l. ult. C. de LL. l. 17. de LL. l. 6. de pign. vid. V. G. Forster, de jur. interpr. c. 2. n. 5. Eleganter Quintil. 2. Instit. 15. cap. 3. n. 5. Omnia subiecisse Oratori videatur Aristoteles, cum dixit, vim esse dicendi, quid in quaque re possit esse persuasibile: Et Patrocles: qui non quidem adjicit in quaque re, sed nihil exceptando idem ostendit.

Limita (2.) Generalitas Legis recipit limitationem de habilitate. gloss. l. ui gradatim 11. §. Et §. 1. de Muneribus. & in l. i. C. de SS. Eccles. ubi Gothofred. in lecit. Verba enim, quantumcunque generalia, semper sunt civiliter accipienda, l. fiducijs. 2. §. quod ait prator. 4. Et sepe voce generali intelliguntur singula generum, non genera singulorum, l. 13. de in jus vocand. Hinc generalia verba, quae in una tantum re locum habere possunt, non autem ad multa, ejus expressè mentionem facere videntur. l. 24. de infrauct. & instrum. leg. Bart. consil. 196. & Generalitas, quæ non nisi in una specie verificari potest, ad eandem species contrahitur, & pro expressa habetur. Zaf. lib. 2. consil. 1. n. 73. post Jasonem, &c. Tiraquell. de Reimati. verb. express. n. 157.

Limita (3.) quod generalia verba generaliter non sunt intelligenda, sed restringenda, ne altera pars maneat decepta, damnumque sentiat. l. permult. ff. ad exhib. l. cum Aquiliana 5. ff. de transact. l. 35. ff. de pat. l. 6. de pignor. l. 11. de jurisdict. Ratio, cum non sit par eademque ratio omnium casuum, qui sub verbis illis generalibus possunt comprehendendi. Bartol. in l. si pluribus 44. p. 2. de legat. 2.

Limita (4.) quod generalia verba, quæ sequuntur, secundum ea, quæ antecedunt, restringenda sunt, l. non est novum 26. de Legib. l. 100. §. 1. de Legat. 3. Decius consil. 179. col. fin. & quod generalis dispositio ita intelligenda veniat, ne, quæ antecedunt, corriger videatur. Rom. consil. 499. col. 3. Alex. consil. 77. col. 3. vol. 7. & Generalis lex sive constitutio nunquam derogat speciali, licet anteriori, & clausulam derogativam habenti. Schrader. de feud. p. 10. sect. 5. n. 42. ubi multos citat.

IV.

Ire per generalia, est doctorum positivorum, quos vulgus procuratores appellant, è Felin. Nevizan. lib. 5. Sylv. nupt. num. 43. Quia generalia & indefinita enunciata periculosa sunt, ideo & Imp. Justin. & boni Jurisconsulti solent sibi cavete per adjectiōnēm particulae ferre vel penē. Bachov. ad §. iur. autem Gent. 1. de l. N. G. & Civ. num. 4.

V.

Quando generalis seu universalis oratio in uno deficit, redditur in totum falsa, per text. in l. si is, qui ducenta. §. utrum. 3. de rebus dubi. Anton. Gom. in l. 47. Tauri. n. 7. Job. Gutier. in repet. text. in §. sui. Instit. de hered. qual. & diff. n. 121. fin. seu in omni enunciatione universalis, si quid aliqua ex parte fallum inest, totam enunciationem falsam efficit; quæ est Juliani sententia, sumpta à Dialetticis, in l. si is, qui ducenta 13. §. utrum. 3. vers. quia cum significatio de rebus

dubia. Donell. ad l. pignus 9. Cod. de pignoratu. act. n. 4.

VI.

Novum non est, ut generalia specialibus subjiciantur. l. si servus 27. §. 16. ad Leg. Aquil. Coll. Arg. de Noxal. aff. tb. 1. Exquisitè Hering. de fiducijs. 2. cap. 17. num. 58. Berlich. 2. concl. 22. n. 21. Carpzov. 2. consil. 17. defin. 2. & seqq. fac. text. cap. 4. de Procur. in 6.

VII.

An generalis clausula fortior sit, quam specialis, vid. Coll. Argent. qui pot. in pign. thes. 3. num. 4.

IX.

Generalitas ad locum relata debet restringi & intelligi secundum subjectam materiam: sicut restringitur generalitas relata ad bona. fac. cap. ut animarum ult. vers. Statuto. de Conflit. in 6. & l. fin. §. cui dulcia. de vim. tritic. ol. leg. Vid. Everh. in loc. à nomin. dignit. n. 6.

X.

Ubicunque generalitas propter medium habet verificatur, in qualibet sua specie generalitas indistinctè operatur: quando autem medium non est habile, tunc operatur quantum potest. Everh. in loc. à Generalit. conf. Limnaeum lib. 2. de jure publ. c. 13. n. 9.

XI.

In omni dispositione generalitas restringitur ad intellectum juris communis, ut patet ex l. quæro. l. 54. §. 1. ff. Locati. vid. fusè apud Everhard. d. loc. à generalit. n. 8.

XI.

GENERALIS dispositio omnes species comprehendit, & expressio generis, continentis species, operatur idem, ac si singula species essent expressæ, l. si chorus 79. ff. de legat. 3. [Facit l. si duo si. sub fin. de administrat. tutor. l. omnes 4. post princip. Cod. de prescript. triginta vel quadraginta annorum. Berlichius l. 2. conclus. 22. n. 3.] Alexand. consil. 233. Ponderatis. n. 16. lib. 6. Federic. de Senis consil. 82. In puncto. in princ. & consil. 85. Statuto civitatis. n. 2. & 3. ubi quod tantum operatur genus quoad omnia, quantum species quoad specialia, Zabarell. consil. 99. n. 2. vers. 4. ubi quod idem operatur genus, seu dispositio generalis, quod specialis, quando non subest ratio diversitatis, Anch. consil. 3. n. 4. in fin. ubi de legato generali, ut idem operetur in genere, quod speciale in specie, Gemin. consil. 65. n. 19. vers. circa primum. Bald. consil. 11. n. 5. vers. ratio differentia. lib. 3. ubi quod genus resolvitur in singularitates, Natt. consil. 613. n. 3. Curtius jun. consil. 199. n. 15. ubi ampliat maximè, quando generalis dispositio non potest verificari, nisi in una specie, quia tunc habetur pro speciali & individua, & consil.

dua, & cons. 316. in print. ubi qvod expressio generalis idem operatur, qvod particularis, Francisc. Becc. cons. 80. n. 7. cum fogg. Cardin. Tusch. pract. concl. tom. 4. concl. 29. per tot. Fr. Molin. de rit. nupt. grav. 87. n. 17.

[Limita: qvod nullus est adeò generalis sermo, à quo non tacitè quædam accipiuntur ex mente loquientis, arg. 1. 6. de dignor. 1. 9. de servitut. 1. 60. de procuratorib. Cujacius in lib. 4. reffonfor. Papin. I. 34. de jure dat. vide supra axioma 4. & infra lib. 18. in dictione totus.]

XII.

Generalis loquutio, seu prohibitio comprehendit omnia, t. cum queratur 240. in fin. ff. de verb. significat. t. servitus 23. de S. V. P. ibi: humanus est verbo generali omnem lumen significare. Josephus Sessé Aragon. decis. 48. num. 12. Francisc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. qvæst. 54. num. 4. etiam minima, cap. majoribus, de probab. D. Barbos. in t. cum prator. 12. §. 1. num. 112. ff. de judic. Surdus consil. 33. num. 24. late Sebastianus Medices de reg. jur. reg. 1. & generalis prohibitio minima comprehendit. Dn. Barbosa in t. cum prator. 12. §. 1. num. 112. ff. de judic.

XIII.

GENERALIS dispositio non extenditur ad non verisimilia, non cognita, non cogitata, illicita, neque ad ea, qvæ specialiter quis non expressisset. [Textus expressus & elegans in t. 1. C. quæ respigner. obl. add. 1. 34. de R. N.] Federic. de Senis cons. 125. num. 1. Curt. jun. consil. 267. num. 3. ubi qvod generalis dispositio non trahitur ad ea, qvæ de novo superveniunt, & cons. 294. n. 71. ubi qvod generalia verba nunquam trahuntur ad ea, qvæ disponentibus sunt impossibilia, & cons. 334. num. 36. ubi qvod generalis dispositio nunquam comprehendit actus juratos, Roman. cons. 209. Pro verificatione. num. 2. ubi qvod nunquam præsumitur quis velle comprehendere sub generali dispositio-

ne illud, de quo specialiter disponere non potuisse, & cons. 108. in fin. ubi qvod generalis quietatio, vel liberatio non extenditur ad dolosè occultata, qvæ ad incognita non trahitur, & con. 403. Pro decisione. num. 4. ubi qvod verba generalia laudi nunquam extenduntur ad ea, quæ in specie arbitri non potuerint arbitrari. Johan. de Imol. consil. 82. in princ. ubi qvod generalis dispositio non com-

prehendit ea qvæ inducunt peccatum, Fulgos. cons. 146. n. 1. ubi qvod generalis sermo non comprehendit prohibita, & qvæ de jure fieri non possunt. Corn. cons.

269. In hac consultatione. num. 23. lib. 1. ubi quod generalis approbatio non trahitur ad dolosè gesta, & cons. 176. n. 2. lib. 2. ubi quod in mandato generali non veniunt ea, qvæ quis in specie non esset mandatarius, & cons. 89. n. 12. lib. 3. & cons. 83. n. 2. lib. 4. ubi qvod generalis concessio, seu gratia non comprehendit ea, qvæ concedens in specie non esset verisimiliter concessurus, Cravett. consil. 33. num. 5. ubi

quod impugnatio generalis non comprehendit ea, qvæ impugnanti sunt favorabilia, & cons. 34. n. 8. ubi qvod sicuti generalis dispositio non comprehendit tertii præjudicium, ita neque præjudicium disponentis, & cons. 95. nu. 10. ubi qvod clausulae generales non comprehendunt majora expressis, & consil. 70. n. 28. ubi quod generalis dispositio non comprehenditea, in quibus potest esse capio & laesio, & consil. 100. n. 6. & n. 7. & num. 8. & consil. 109. nu. 6. ubi qvod non comprehendit ea, qvæ sunt in specie prohibita, & consil. 158. n. 9. ubi qvod mandatum principis non comprehendit illicita, & consil. 160. n. 5. ubi qvod generalis ratificatio non comprehendit illicita, neque ea qvæ ratificans verisimiliter non inclusisset, & consil. 174. n. 4. ubi qvod rescriptum principis generale non extenditur ad ea, qvæ princeps facere non potest, vel etiam difficilius facere solet, latè Cardinalis Tusch. tom. 4. lit. G. conclus. 31. per tot. [Hæc autem Regula per omnia vera non est, sed expresse refutatur per Br. & alios, qvia omnino plus valet renunciatio specialis, qvoad specialia, latè Berlichius 2. 22. n. 4. Intelligendum autem de speciebus homogeneis, non de heterogeneis. (2) non procedit in privilegiis. lab. bis 10. de vat. & excusat. mun.

XIV.

Generalis loquutio personam loquenter non comprehendit, t. inquisitio 18. C. de solut. cap. 1. ubi gloss. ult. de prohibita fendi alien. per Federic. 2. F. 55. Curt. jun. consil. 332. n. 4. ubi dicit esse vulgarem juris regulam, Cravett. consil. 274. num. 12. & consil. 296. n. 30. & consil. 585. n. 30. ubi dicit, qvod materia est brocardica, & consil. 25. n. 5. ubi qvod per clausulas generales non censetur quis velle seipsum ligare,

Cc

re,

re, latè Surdus *conf. 47. num. 19.* ubi qvod generale rescriptum, & generalis dispositio non comprehendit Principem confirmantem, vel concedentem, etiam si dicat, *excerta scientia.* & *num. 20.* qvod statutum generale non ligat creditorem, & *n. 22.* qvod jurans adjuvare contra omnem personam, non intelligitur contra seipsum, & *n. 23.* qvod cedens jura contra omnes, non censetur cedere contra seipsum, *Affl. decis. 319. n. 8.* ubi qvod promissio de defendendo non intelligitur contra seipsum. Et qvod communitas non continetur sub generali loquutione gabellæ, quando ipsa non tenebatur prius solvere, resolvunt Boer. *decis. 213. num. 2.* Surdus *d. conf. 47. num. 21.* & *23.* Cardin. Tusch. *d. tom. 4. lit. G. concl. 33. à princ.*

Limita, quando constat de mente, vel materia subjecta aliud svadet, vel subest ratio, qvod persona loquentis includatur, *Cyn. in d.l. inquisitio 18.* Gabr. *commun. tit. de verbor. signific. conclus. 9. num. 7.* Cravett. *conf. 274. post n. 12.* Curt. jun. *conf. 195. in fin. num. 46.* Menoch. *de presumpt. lib. 3. presumpt. 44. num. 27.* Cardinalis Tuschus *dict. conclus. 33. n. 17.* ubi *n. 18.* & *19.* post Decium *conf. 104.* Et diligenter. *num. 4.* & *5.* limitat etiam, quando cessio fieret ex causa onerosa, vel quando sumus in dispositione legis, quia continetur persona loquentis, secus in dispositione hominis.

XV.

GENERALIS dispositio non comprehendit ea, qvæ non esset qvis in specie comprehensur, *l. obligatione generali 6. ff. de pignorib. l. 3. ff. de evict. l. qui peculii 46. ff. de peculio. cap. veniens 16. cap. Quintavallis 23. de jurejur. cap. ult. de offic. vicarii, lib. 6.* Corn. *conf. 89. n. 12. lib. 3.* & *conf. 83. num. 2. lib. 4.* Surdus *conf. 73. num. 17.* Cardin. Tusch. *dict. lit. G. conclus. 31. num. 2.* Item Surdus *conf. 123. n. 36.* & de aliment. *tit. 8. privileg. 7.* Carolus de Grassis *de except. except. 32. n. 30.* Stephanus Gratianus *discept. forens. tom. 5. cap. 982. n. 20.*

XVI.

GENERALIS mentio idem operatur qvoad omnia, qvod specialis qvoad singula, *l. si cborus 70. ff. de legat. 3. l. si duo 51. ff. de admin. tut. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 8. in print. n. 22.* Surd. *conf. 2. num. 44.* & *conf. 350. num. 20.* Stephanus Gratian. *discept. forens. tom. 4. cap. 656. num. 30.* & *cap. 766. num. 11.*

CAP. VII.
Generalis decisio.

Decidere per generalia, pauperis est Doctoris indicium, secundum Felinum *in cap. 1. de prescript.* Prudentis autem est, respicere ad decisiones particulares, & ex iis respondere, ut ex Aristot. *s. Ethic. & 2. Rhet.* monet Ant. Massa Gallosius *lib. 1. de Exercit. Jurispr. num. 18.* Eo qvod specialia jura generalibus derogant, *l. in toto 80. de Reg. Jur. 1. 8. C. de judic.* Et decisiones in terminis sunt tuitiores, & omnia argumenta generalia excludunt. Albertus Brun. *de statut. art. 6. ques. 2.* Adeo ut Doctoris aliquis decisionem habere in terminis, etiam sine lege loquensis, cum in praxi causus incidit, magnum esse, post Gomez probe dixerit Wesenb. *1. conf. 19. num. 63.* & *conf. 24. num. 13.* Argentini, *1. conf. 62. n. 1.*

CAP. IX.
De Genitivi significacione.

Axioma I.

Regulas huc pertinentes vide eleganter declaratas apud Panciroll. *3. varior. 25.* adde Mafcard. *de probat. lib. 2. conclus. 841.*

II.

Genitivus causus importat dominium. Bart. & Dd. *in Rubr. ff. de Op. Nov. nunc.* adde Horatium Mandozium *in irrat. de privileg. ad instar. gloss. 3. num. 1. & sequentib.* Et Genitivus causus propriæ de fui natura dicit dominium directum, *l. si domus 71. §. ult. ff. de Legat. 1. gloss. not. in cap. 1. in verb. terram propriam. de postul. prelat. & Dd. omnes in rubr. ff. de O. N. N.* Ampliationes, limitationes & fallent, vid. in Tom. Reg. *Jur. lib. 7. p. 544.*

CAP. IX.
Genus.

Axioma I.

Genera in jure multa dantur. Ratio, quia plures sunt res, quam vocabula. *l. 4. de prescr. verb. C.* ideo sæpe nomen idemque verbum plures res significat; qvod cum variis modis, tum hoc quoque accedit, ut unum verbum fungatur vice generis & speciei; cuiusmodi est vocabulum GULPA, (qvod in genere acceptum, etiam comprehendit dolum, à quo alias tanquam diversa species distinguitur) COGNITIO, PACTUM, Jurisdictio, Adoptio &c. Bachov. *ad S. Adoptio 1. Inst. de Adopt. & Com. ff. eod. num. 2.* Donatio, *pr. Inst. de donat.* ubi Bachov. *num. 5.* Pignus, in pignus & hypothecam Novatio &c. delegatio. Plura vide à C. I. A. *de Novat. lib. 2.*

II.

Qvoties in Jure mentio fit generis, toties intelligitur species specialissima logica, quia dispositio alias de genere Logico non valeret ob summam incertitudinem, e.g. si animal legetur, & quia hoc casu legatum reduci posset ad rem minimam. Exemplum in *S. 22. Inst. de Legat.*

III. Qvo

III.

Quoties res in genere legata, toties electio competit Legatario.

Ratio: quia alioquin Legatarius non haberet actionem realem ad rem petendam, cum illam demonstrare non possit, e. g. si equus, bos &c. sit legatus.

Limita: (1.) modò verba ad Legatarium fuerint directa, secus si ad heredem, sic enim hujus electio est. l. 84. §. 9. ff. de Leg. i. Zoël. ad ff. de op. Legat. n. 3. (2.) modò testator eius generis res in bonis suis habuerit. l. 67. §. 8. ff. de Legat. 2.

IV.

Quoties genus relinquitur, quod sui natura certam habet determinationem, toties hoc debetur, licet testator tales res non reliquerit, quia sic voluntas testatoris certa adest, quæ impleri potest per heredem, ejusmodi rem emendo. e. g. si equus legetur.

V.

Quoties legatum Generis habet suam determinationem ex voluntate & facto hominis, toties non valet, quia sic voluntas Testatoris est incerta, ob quam legatum corruit. l. 24. §. ult. ff. de Legat. 1. Exemplum est in aribus, fundo, libro, legatis.

Limit. nisi testator ejusmodi res in bonis suis reliquerit. l. 71. pr. ff. de Legat. i. quo casu legatum utile est, & legatario electio competit.

VI.

Interest inter genera singulorum, & singula generum. Sub universali veniunt genera singulorum & singula generum. glossa ad l. 1. de f. dejuss. vid. l. 13. de injur. voc. Kub. p. 405. v. Tul. den. p. 1. c. 4.

VII.

Genus & species, cum circa unam & eandem personam ponuntur, non limitationis sed demonstrationis causa species censetur adjecta. l. questum 12. §. 32. de instruet. & instrum. leg. Pec. in l. in toto 80. de R. J.

VIII.

GENERI per speciem derogatur, l. in toto jure 80. ff. de Reg. Jur. l. sanctio 41. ff. de paenit. cap. 1. cap. pastoralis 14. §. gnoniam. de refer. cap. 1. de Regulis Juris. lib. 6. [v. Kubach. in Brocar. c. 22. Axion. 6.] non speciei per genus, Knipschild. de fideicommiss. famil. cap. 16. num. 237. vid. ad hanc regulam textum in l. 3. de in jus voc. Jexornavit Fulgos. conf. 215. in princip. Angel. conf. 355. Utrum per statutum, in princip. Baldus conf. 292. numer. 3. libr. 2. Mant. Dialog. 90. vers. quia. Menoch. conf. 141. num. 26. cum seq. & num. 37. Thomas de Thomasset. in floribus Legum, reg. 132. Surdus de aliment. tit. 12. quest. 15. num. 130. & tit. 9. quest. 8. & decisi. 255. num. 21. & consil. 352. num. 1. Gutier. pract. lib. 3. quest. 24. num. 6.

Armend. in addit. ad recop. Legum Navarrae, in proem. numer. 5. Cardinal. Tusch. practic. conclus. tom. 4. lit. G. conclus. 36. per totam. Aldrete de relig. discipl. tuenda libr. 2. cap. 7. numer. 20. Cax. Argel. de contradic. legitim. quest. 2. num. 212. Ostat. Glorit. resp. 11. num. 31. Sanctarel. variar. resolut. part. 1. quest. 14. num. 5. Sebastianus Medicus de Regulis Juris. reg. 1. verb. generi. num. 44. latissimè Castill. controversial. lib. 5. part. 2. cap. 95. per tot. Ovid. de Amicis de Jure Emphyteut. quest. 82. num. 1. cum seqq. Covarr. var. p. 1. cap. 11. num. 6. [Exempla sunt in generalibus propositionibus exæquantibus jura, ut l. ult. C. de inoffic. donat. l. 33. de condit. indeb. Præterea aliud exemplum vide apud Tilden. l. 1. Jurisprud. extemp. cap. 4. pag. 27. & apud Bronchorst. ad l. 80. de Regulis juris. ubi exemplificat in leibus, contractibus & ultimis voluntibis.

Ratio hujus Axiomatis in eo consistit, ut genus & species diversa concordentur, nam ubincunque duæ dispositiones sibi adversantur, debent ad concordiam reduci, salva, qvoad fieri potest, utriusque natura & proprietate, si generi per speciem derogetur, igitur, &c. Juxta qvam rationem intelligenda est glossa in l. si domino 107. ff. de legat. 1. dum inquit, speciem derogare generi ex Juris interpretatione, & illa qvæ movet Gamb. in dialect. legali, lib. 3. cap. 3. n. 2. qvia regula l. semper in generalibus 190. ff. de Reg. Juris. cùm similibus non procedit in specie excepta, qvæ generi adversatur. [Aliam rationem assert Claud. Pratus in genof. generalib. lib. 2. tit. 2. cap. 4. pag. m. 45. Qvia species sic opposita generi, in dispositione extimatur de genere. l. si peculum 10. de manu miss. teſtam. Alias rationes vide apud Kubach. in Brocard. cap. 22. sect. 6. pag. 405. Putarem & hanc subesse, qvia genus repræsentat regulam, species opposita generi exceptionem. Nam exceptio qvædem derogat regulæ; sed non regula exceptioni.

Hanc regulam declarat Pacius in An. C. Quand. imp. int. pup. vel vid. vel miser. personas cognosc. & me exhibeantur, num. ult. Qvod è diverso, speciei non iterum derogetur per genus. Sic enim generalis constitutio Novell. 69. [qvia quis veteratur de Provincia sua extrahi] non derogat

C c 2 speci-

speciali privilegio miserabilium perfornarum, qvo illis concessum est, adversarios suos ad Principem & extra provinciam trahere. Sic speciale mandatum derogat generali: non iterum generale speciali, Tulden. d. cap. 4. pagin. 29. Obj. (1) l. 7. C. de Jurisd. ubi privilegio tanquam legi speciali derogatur per jus commune, seu constitutionem generalem. R. (1) Regula vera est in specialibus positivis, non privativis. (2) Quatenus species adhuc subsistunt: non si etiam iis specialiter & expresse sit derogatum. Est ergo (3) in inductione hac fallacia causa. (4) Milites isti se ipsos indignos reddunt privilegio militiae, dum alii negotiationibus & professionibus se immissent. Qvod ergo privilegium amiserunt, non possunt opponere generali legis comprehensioni & vinculo. Obj. (2) I. pen. C. de injus. & inut. nupt. ubi constitutio generalis derogat juri Aegyptiorum speciali. Resp. negando Aegyptiorum morem fuisse jus aut privilegium, sed fuit prævaricatio. Ergo sub idem genus legum haut quaquam pertinet. Eodem modo respondendum est ad Constitutiones alias, clausulam cassatoriam continentem. Verbi gratia, de bonis naufragorum, de repreſaliis, de obſtagio. Nam statuta & consuetudines damnatae non sunt amplius pro jure habendæ, sed pro injurya.]

Amplia hanc regulam primò, ut procedat in omni materia, qvod specialis dispositio derogat generali, si sunt incompatibilis, Castrenſ. conf. 476. Videatur quod predictus, in princ. lib. 2. Cardinalis Tuschus d. lit. G. conclus. 16. num. 5. Beroi. conf. 57. num. 10. volum. 3. Natt. conf. 7. num. 5. Surdus conf. 56. num. 1. Octav. Glorit. resp. u. n. 31. vers. qvod vendicat.

Amplia secundò in legatis, qvia legatum speciale derogat generali. Abb. conf. 4. In questione. num. 5. lib. 2. Baldus conf. 253. num. 3. vers. si vero lib. 5. ubi qvod si lego Titio duas statuas marmoreas, & etiam eidem lego omne marmor, non ve- niant nisi duæ statuæ propter specificatiōnem speciale, qvod refert Cravett. conf. 86. num. 4. & s. Ruin. conf. 90. n. 9. lib. 2. ubi qvod si testator legavit in specie aliis quibus sororibus nominatis, postea in genere vocavit sorores, intelligitur de aliis, qvia specialis provisio præcedens derogat generali, & maximè dicit procedere, quando etiam prohibuit honoratas plus petere. Surdus de aliment. tit. 2. quest. 15.

num. 130. Cardin. Tusch. d. concl. 36. num. 7. 27. & 53. cum seqq. latè Castill. cap. 95. n. 23. cum seqq. ubi pariter ampliat in fidei-commissis, institutionibus, substitutio-nibus, & in omni ultima voluntate, in legibus, statutis, consuetudine, compro-missis, judiciis, rescriptis, mandatis, & in omni actu, materia & dispositione.

Amplia tertio, ut procedat sive præce-dat, sive sequatur genus, l. serv. 15. ff. de petul. leg. Dec. num. 7. & 14. in d. l. in toto jure 80. ff. de Reg. Jur. & in cap. 1. num. 6. de rescript. ubi Beroi. num. 45. Fulgos. conf. 215. in princip. & conf. 135. col. 3. ubi qvod imò etiam generalitas sit poste-rior, & habeat clausulam derogatoriam, specialitas attenditur, Bald. conf. 253. vers. quinto qvja. lib. 5. Joan. de Mol. conf. 139. num. 7. & conf. 140. num. 3. in fin. ubi qvod generalis dispositio sequens non præjudicat speciali specificè, etiam generalis habeat verba habilia comprehen-sione speciale.

Amplia quartò, ut sicut generi per spe-ciem derogatur, ita etiam speciei deroga-tur per speciem magis specialem, & individuam, Zabarell. conf. 149. num. 4. vers. item scivit. Alexand. conf. 29. Quo-niam. in princip. lib. 1. Baldus conf. 371. In volumine, in princip. lib. 5. ubi intelligit, quando sunt species individua & dividua pars potentiae, alias fecus. Idem pro-cedit etiam inter duo genera, qvia minus universale habetur loco speciei, magis universale loco generis, Baldus conf. 253. num. 4. vers. tertio præmitto. lib. 5. Card. Tusch. d. concl. 36. num. 30.

Amplia quintò in rescripto seu man-dato speciali, qvod derogat generali, etiam si de eo nullam faciat mentionem, cap. 1. de rescript. Suar. alleg. 28. num. 16. Baldus conf. 88. Queritur. in princ. lib. 2. ubi extendit, idem esse in generali com-missione, revocatione, seu deputacione, qvia non revocat specialem præceden-tem, nisi confitetur de mente, Rebuff. tom. 2. ad Leges Gallie. in prefat. tit. de rescript. n. 103. Sebastian. Medices de Regulis Juris, Reg. 1. n. 44. Menoch. de arbitrar. casu 97. an. 2. & conf. 36. n. 48. & de presumpt. l. 6. pref. 40. Card. Tusch. d. concl. 36. an. 43. Va-lasc. conf. 72. n. 2. Unde mandatum de pro-videndo speciale derogare generali man-dato præcedenti, licet de illo nulla men-tio habeatur, tenent Xuar. dict. alleg. 28. n. 3. Cephal. conf. 393. à n. 19. libr. 3. Card. Mantic. de conject. ultim. volunt. libr. 9. tit. 6. num. 22. Valasc. ubi proxime.

Amplia

Amplia sexto in statutis, qvia statutum speciale semper prævalet generali, Decius *conf. 188. col. 3. & conf. 301. col. 1. & conf. 482. & conf. 617. colum. penult.* Angel. *conf. 355. Ulrum per statutum.* Baldus *conf. 78. Duo sunt statuta lib. 1. ubi declarat, qvōd si statutum speciale continet idem qvod jus commune per omnia, tunc statutum generale contrarium disponens præferatur, secus si primum speciale in aliquo discrepat à Jure communi,* Alexand. *conf. 89. Circa primum. num. 10. lib. 6. Apostil. ad eundem conf. 65. n. 10. in verb.* Baldus. *lib. 7. Idem Alex. conf. 123. Script. num. 10. cum seqq. lib. 4. Fulgos. conf. 215. In princip. ubi extendit etiam, qvando statutum generale esset posterius, qvia adhuc speciale derogat generali statuto,* Corn. *conf. 66. lib. 1. ubi qvod si duo sunt statuta specialia, magis speciale attenditur,* Angel. *conf. 160. in princ.* ubi extendit ad statutum generaliter loquens de alienationibus, & de bonis ad cridas ponendis, qvia non extenditur ad bona minorum, in qvibus per statutum sub certa solemnitate est specialiter provisum, & *conf. 355. per rotum.* extendit ad statuta contraria, latè Card. Tusch. d. *concl. 36. num. 10. cum multis seqq.*

Amplia septimo in tempore, qvia per tempus speciale, in quo aliqua immunitas conceditur, derogatur generali dispositioni, qvod qvocunque tempore solvatur gabella, Bald. *conf. 256. Premittenda sunt, vers. quarto premittendum, lib. 4.* qvem refert Cardin. Tusch. d. *concl. 36. num. 26.*

Amplia octavo in observantia, qvia specialis derogat generali, Fulgos. *conf. 232. In quodam instrumento, in fin. quem refert Cardin. Tusch. d. concl. 36. num. 36.*

Amplia nono in compromissis, qvia etiam in illis genus per speciem derogatur, ideò si fiat compromissum speciale super pretio venditionis facta declarando, licet postea fiant alia compromissa inter easdem partes de litibus & controversiis, non est derogatum primo, item Joan. de Anan. *conf. 19. Visis instrumentis, n. 6. & 7. Card. Tusch. d. conclus. 36. n. 38.*

Amplia decimò in confuetudine, qvia specialis derogat generali, & attendi debet, Cravett. *conf. 195. n. 16.* qvia generalis recipit declarationem à magis speciali, Cravett. *conf. 118. n. 4. Card. Tuschus d. conclus. 36. n. 41.*

Amplia undecimo, in facultate legitimi latissime concessa per Imperatorem etiam ad feuda, qvia non veniunt ea

feuda, in qvibus specialiter Imperator disposuit, qvod non succedant, nisi nati & concepti de legitimo matrimonio, qvia generalis provisio demandata non se extendit ad specialiter provisa, sed species derogat generi, Anchar. *conf. 308. Prima facie. num. 7. & 8. Card. Tusch. d. conclus. 33. num. 39.*

Amplia duodecimò in probatione, qvia magis creditur duobus testibus in specie, qvā mille in genere deponentibus, Decius *conf. 488. in fine.* Alexand. *conf. 148. num. 4. libr. 2. Paris. conf. 88. num. 31. lib. 3.* Cardinal. Tusch. d. *conclus. 36. num. 42. & num. 65. ubi num. 66. post Alexand. conf. 27. num. 6. lib. 1. subdit,* qvod probatio in specie delicti prævalet probationi in genere, qvod accusatus sit bona fama.

Amplia decimotertiò in contractibus, qvia species derogat generi, etiamsi præcedat speciali contractus, Fulgos. *conf. 215. in pr. Card. Tusch. d. conclus. 36. num. 64.*

Amplia decimoquartò, qvando in eadem lege sunt verba specialia & generalia, qvia species derogat generi, Angel. *conf. 214. num. 2. Lap. alleg. 88. num. 5.* Fulgos. *conf. 215. in princip.* ubi extendunt, ut idem sit, qvando species & genus sunt in aliis & diversis legibus, & se non compatiuntur, neque constat de mente, Cardinal. Tusch. d. *concl. 36. n. 57. cum seqq.*

Amplia decimoqvintò in opinionibus Doctorum, qvia communis opinio in genere derogatur per opinionem in specie in casu individuo, ut per Riminald. jun. *conf. 265. n. 5. & 6. lib. 3.* qvem refert Cardin. Tusch. d. *concl. 36. n. 71.*

Amplia decimosexto in provisione hominis, qvia poena promissa in genere, puta 200. in casu contraventionis, si partes per pactum speciale conveniunt, qvod damnum reficiatur prout liquabitur, tollit poenam generalem, Alexand. *conf. 94. in fin. & conf. 95. num. 7. lib. 4.* ubi extendit, ut procedat, etiamsi generalis provisio sit jurata, qvæ habet vim specialis, qvia intelligitur in eo, in quo consentitur, & non ultrà, refert Cardinalis Tuschus d. *conclus. 36. num. 72. & 73.*

Limita primò, qvando species & genus se invicem compatiuntur, stare possunt, ita Bartol. *in l. serv. 15. ff. de pecul. leg.* Cagnol. *in d. l. in toto 80. num. 13. ff. de regulis Juris. Roman. sing. 249.* Decianus *conf. 51. num. 16. vers. quartò considerato, lib. 1. & conf. 122. num. 13. lib. 3.* Card. Tusch. d. *concl. 36. n. 95.*

Limita secundò, qvando genus & species apponuntur favore ejusdem personæ, qvia genus non tollitur, neqve restringitur per speciem subsequentem, Bald. conf. 329. in fin. vers. in contrarium. lib. 1. Card. Tusch. d. conclus. 36. n. 79.

Limita tertio, qvando species accedit generi, qvia prorogato genere, vel mutato, prorogatur & mutatur species, qvæ habet substantiam ab illo genere, & non stat per se, Lap. allegat. 88. Commune. num. 6. circa finem. Ubi etiam pariter limitat, qvando ratio suadet, qvod per generali providentiam sit recessum à speciali. Item qvando species apponitur ad coadjuvandum genus, Surdus. conf. 56. num. 36. & 37. Cardinalis Tusch. dict. conclus. 36. num. 80. & 81.

Limita quartò, qvando genus est certum, determinatum & præcisum. Surdus. conf. 352. n. 11. ubi n. 17. limitat etiam, qvando genus exprimitur per verba dispositive, species autem per verba enunciativa, Castill. d. c. 95. n. 40.

Limita quinto, qvando declaratio generis consilis in eadem specie, qvia tunc species non derogat generi, Bald. conf. 177. In Ecclesia, in fin. lib. 1. Cardin. Tusch. d. conclus. 36. num. 103. [Ita qvando verba specialia non determinationis gratia, sed ad majorem evidentiam specialiter videntur facta, generi non derogant. l. questum 12. §. penult. de instruct. & instrum. leg. Conf. Marpurgens. libr. 1. conf. 7. n. 35.]

Limita sexto in jurisdictionibus, qvia si datur in genere & in specie, censentur potius per speciem concessa accumulativè, qvam derogativè, ut per Surdum conf. 5. num. 35. Gutier. præf. lib. 3. quest. 15. n. 6. Card. Tusch. d. conclus. 36. num. 102. Castill. d. cap. 95. num. 22.

Limita septimo, in literis gratiosis generalibus ad beneficia, qvibus non derogatur per speciales posteriores, qvando ex primis generalibus esset jus qvæsitum, secus si effectus penderet ab eventu incerto, Federic. conf. 69. circa fin. vers. item non obstat. Cardin. Tusch. d. conclus. 36. num. 101.

Limita octavo in diversis dispositionibus diverso tempore factis, qvia non habet locum regula, qvod generi per speciem derogetur, sed contraria, qvod ultima quantumcumque generalia derogant primis, Signorol. conf. 87. num. 7. & 8. Card. Tusch. d. conclus. 36. num. 112. Idem qvando specialis provisio ad diversum tendunt finem, Surdus conf. 359. num. 93.

Castillat. conf. 44. num. 48. Stephanus Grat. discept. forens. cap. 304. num. 5. cum seqq. Castill. dict. cap. 95. num. 35. cum seqq. Vel qvando genus & species super eodem jure non concurrunt, sed super diverso, latè Rolandus confil. 8. num. 37. lib. 1. Card. Mantica de conject. ultim. volunt. libr. 9. tit. 6. n. 22. & 23. Surdus 426. num. 36. vers. ad sextum. Castill. d. cap. 95. num. 41.

Limita nond in privilegiis, qvia per speciale privilegium non derogatur generali, Federic. confil. 197. vers. non obstat. gloss. verb. sed ante. in sum. 25. quest. 2. gloss. ult. verb. super privilegiis. in d. cap. 1. de rescript. ubi Abb. num. 10. Felin. num. 3. vers. limita. Rip. n. 74. & Beroi. num. 39. Alexand. conf. 155. num. 1. lib. 6. Rebuff. tom. 2. ad Leges Gallie. tit. de rescript. in prefat. num. 105. Xuar. allegat. 28. num. 10. Loriot. de Regulis Juris Axiom. 136. Menoch. conf. 36. num. 48. Cardin. Tusch. d. conclus. 36. num. 99.

Intellige in totum, nam in illa speciali parte posse privilegium speciale posteriori minuere prius generale, nulla facta illius mentione, per text. in cap. dudum 14. §. nos situr, & in cap. quamvis tibi 38. de prebend. in 6. resolvunt Sylvest. in sum. verb. privilegium. quest. 10. Ruin. conf. 98. n. 4. volum. 4. Menoch. de presumpt. lib. 6. pres. 40. num. 21. Mar. Giurb. confil. crimin. 65. num. 41. Monet. d. commut. ultim. volunt. cap. 8. num. 529. Soar. de legib. lib. 8. cap. 39. n. 7. Bonacini. in simili tractatu. disput. 1. quest. 3. punct. 8. §. 3. n. 17. vers. ex dictis.

Limita decimo in casu, qvò fiscus generale Syndicum ad exigendos omnes debitores, & alium speciale ad quadam nomina constituit, si hic negligens, non tenetur generalis, sed tamen in subsidiis. Brunnem. ad l. 3. C. de conven. Fisc. Debit.

IX.

GENUS includit omnes species sub genere comprehensas, l. omnes 4. ubi Angel. C. de prescript. 30. l. semper 147 ff. de Reg. Juris. Marc. Anton. var. resolut. lib. 2. resolut. 33. n. 2. Menoch. confil. 266. n. 69. Cravett. conf. 134. n. 5. etiam in una specie major sit ratio, qvam in alia, l. 1. §. qvod autem 3. ff. de aleatorib. Riminald. jun. conf. 12. n. 31. lib. 1. Decian. conf. 51. lib. 1. & conf. 122. lib. 3. Cardin. Tusch. tom. 4. lit. G. conclus. 40. n. 17. Surdus conf. 255. n. 20. & conf. 359. n. 19. Marc. Anton. d. resolut. 33. n. 3. Menoch. confil. 141. n. 33. [Et Oratio generalis sermonis compendio res]

res singulas & omnes species comprehendit, quod ex Logicis notum esse ait Bachovius lib. 1. de pignor. cap. 5. in fin. & firmat per l. namque 15. §. 1. de pignorib. ibi; perinde ac si specialiter fuissent obligatae. junct. rei 17. C. de distract. pign.]

X.

GENUS verè & propriè representatur in qualibet specie. l. si quid earum 47. §. interemptum. 1. ff. de legat. 3. Surdus conf. 121. n. 3. Bald. conf. 239. Testator, in princ. lib. 1. Dyn. conf. 51. Quesito, n. 3. vers. præterea. Cardinal. Tusch. tom. 4. lit. G. concil. 40. n. 5. & ideò quia prædicantur de genere, debent prædicari de singulis speciebus, l. juris gentium 7. §. sed frau- dandi 10. in fin. ff. de pact. cum aliis cita- tis ab Everardo in top. legalib. loco 61.

XI.

GENERE remoto, removentur species, d. §. sed si fraudandi 10. l. fundi 25. §. fin. ff. de fundo instruct. l. sancimus 3. ubi Bart. C. de usur. rei judic. d. l. 1. §. quod autem 2. ff. de auctorib. l. i. in fin. ff. de suis & legit. bared. l. si causa cognita 32. juncta glossa verb. peremisti. Cod. de transact. §. vulgo 4. institut. de success. cognat. cum aliis, de quibus Everhardus loco 62. Sigismund. Scacc. de appellat. quest. 19. remed. 1. conclus. 2. num. ii. v. Kubach. in Brocard. cap. 22. broc. 1. pag. 397. add. ax. 4. à quo removentur proprietas generis, ab eodem removentur omnes species l. i. inf. de suis & legit.

XII.

GENUS in suo genere tantum opera- tur, quantum species in sua specie, l. si cho- rus 79. in pr. ff. de legatis 3. l. si duo 51. ff. de ad- min. tutor. d. l. omnes 4. C. de prescript. 30. annor. Cravett. conf. 161. num. 2. Cardin. Tusch. d. tom. 4. lit. G. conclus. 40. n. 20. ubi n. 21. cum eodem Cravetta conf. 118. n. 14. extendit etiam in materia odiosa. [Nota tamen casum, in quo non opera- tur tantum genus, quoad omnia, sicut species, quoad speciem: Nam licet sub genere comprehendantur omnes species generis, ut not. in l. 7. §. 10. de pact. tamen ubi requiritur notabilis expressio speciei, non sufficit facere mentionem, quia ex- pressio per speciem possit retardare Principem à concessione. Abb. in c. in no- straz. col. 1. de Rescr. v. Kubach. c. 22. bro- card. 12.]

XIII.

Genus perire non potest, l. in ratione 30. §. incertæ 5. ff. ad Leg. Falcid. l. si te bo- nis 10. C. de jure delib. l. intendum 11. C. si certum petatur. Curtius jun. conf. 239. n.

35. Anton. Gomez var. tom. 2. cap. 2. n. 32. colum. 3. Surdus de aliment. tit. 3. quest. 16. cum seqq. & conf. 391. num. 3. Marc. Anton. var. resolut. lib. 2. resolut. 13. num. 3. Cardinal. Tusch. d. lit. G. conclus. 40. num. 2. ubi num. 3. post Paris. consil. 94. num. 8. lib. 2. ait, quod genus non est res mobilis, nec immobilis, sed consistens in intelle- ctu. Itaque si genus aut quantitas promis- sa vel legata sit, licet quædam de genere perierint, obligatio tamen durat. v. Ku- bach. in Brocard. de genere. cap. 22. axiom. 13. pag. 412.

XIV.

GENUS, quod non potest nisi in una specie vérificari, pro specie reputatur, l. 2. ff. de liber. & postib. l. si optio 13. ff. de opt. leg. l. fundus qui locatus 24. ff. de fun- do insr. Becc. conf. 34. num. 14. Menochius conf. 71. num. 23. Surdus conf. 135. num. 2. & conf. 179. n. 24. & conf. 269. n. 29. & conf. 431. num. 5. Vincent. Fular. de substitut. quest. 351. numero 34.

CAP. X. De Generatione.

Generationi natura magis studer quam intel- lectui, & magis curat de esse rerum quam de sci- entiis. Guilhelm. Benedict. in cap. Raynuttius. in verb. que filium, ex eo n. 3. col. 1. & num. 7. vers. & tamen præsumptio. volum. 3. part. 3. extr. de testim. Pacian. conf. 1. num. 16. Naturalissimum enim est generare unum tale est, ut ait Aristoteles lib. 2. de anima text. & ibi gloss. in l. quod sinilit. 31. §. qvimancipia 21. ff. de adilit. edit. Et natura nihil magis nos docuit, quam ge- nerare & procreare aliquid nobis simile, ut im- mortalitatem, quam in individuo non possumus, in specie falem conservemus. Thadæus Piso ad pr. Inst. de jur. nat. gen. & civil. num. 7. quo pertinet, quod Callistratus respondit, ideo nos filios filiasque concipere atque edere, ut ex pro- le eorum earumque diuturnitatis memoriam no- bis in ævum relinquantus. l. 222. §. ult. de verbis. signif. Harprecht. ad princ. inst. de jur. nat. gent. & civ. num. 6. sic pater prudens prudentem, & nobilis generat nobilis. gloss. in l. nullus. C. de decur. lib. 19. imò mirabilius voluit glossa in l. fin. in verb. consequentia. C. de Natural. liber. quod filius spurius spurium generat, & simile producit suum simile. Ludovic. Gomez, ad §. supereft. Inst. de action. num. 38. Siquidem ex bono bonum, ex malo malum nasci dixit Car- din. ex art. de sapient. & natus ex mala pro- geni presumptionem præ se ferit, quod sit ma- lus. Ang. in l. si quos. C. de Consil. in fin. Boe- ckel. in tr. de public. judic. disqvis. 4.

CAP. XI. De Geradâ.

Quodcunque non tantum ad ornandam uxo- rem

C. 4

rem

rem, sed & ad usum ejus spectat, & in ejus custodia est tempore mortis mariti, illud ad Geradam spectat.

Ratio hujus potissimum consistit in consuetudine locorum. Exempla habet Carpz. p. 2. C. 14. def. 22. seqq. Conf. omnino Stryck, de success. ab intest. Diff. I. c. 5. §. 10. seqq. Struv. de successionibus in append. p. m. 401. seqq.

CAP. XII.

Gerundia.

Axioma I.

Gerundia de sui natura inducunt formam, Bald. in l. falsus, col. 2, vers. 5. Not. hic C. de furt. Ludovic Gomez. in Comm. ad rubr. Inst. de action. n. 8. & tum necessitatem important; id tamen non semper verum, nam aliquando etiam Gerundia non inducunt necessitatem, sed sapientum designant possibiliter, ut in l. 20. de Evolution. Gerundium excipendum, sumitur, pro accipi potest, excipere licet. l. 66. §. 6. de leg. 2. petendus est, pro peti potest. C. A. de Legat. th. 28. n. 6.

II.

Gerundia etiam passim usurpantur, (nam & sic dicta putantur) quasi duplum significacionem gerant, activam & passivam: veluti (1) Gerundia in DO. Damnum dando, in l. 24. de oblig. & act. Judicium suscipiendo. l. 23. de solut. Sic apud Quintilian, Memoria exercendo augetur. Et Virgil.

Utrique videndo

Fæmina.

(2.) Gerundia in DILM. Cic. Verba ad audiendum jucunda, (id est, auditu) Res difficilis ad judicandum lib. 9. Epist. ad Attic. u. Sic Lucretius lib. 2. Res difficilis ad credendum, (3) In DI. Cicero Verrin. 2. Hæc frequentia convenit ludorum censendique (id est, ut censeatur) contraria. Add. Goclen, lib. 1. Gram. probl. 3. ubi dicit: In his passim significacionem rarissimam esse, & ideo notandam potius quam imitandam.

III.

Gerundium pro participio in jure ponit, non planè infreqvens est, ut in l. 25. §. 2. de usur. & fruct. quoad percipiendo fructus, id est, percepitos. Sic, Rei judicandi tempus, pro judicante l. 5. §. 2. de liber. leg. l. 7. §. 15. qvib. ex caus. in poss. eatur. De jure jurando, pro juramento praftito, v. Diff. Dn. Parent. Wesembec. de jure. q. 1.

IV.

Gerundia factum significant, non substantiam, ut ait glossa & omnes in rubr. 1. de action. vel jus l. vim facit. ff. de vi armata cum similib. ut per Aret. & Jaf. in rubr. Inst. de action. & in rubr. C. de edend. Corn. conf. 224. in antepen. col. 4. Ludovic. Gomez in comment. ad §. superest Inst. de action. n. 43.

CAP. XIII.

De Gloria.

Axioma I.

Gloria mundi quoad Deum est vanitas vanitatum & omnia vanitas. Eccles. cap. 1. in princ. Chassan, in Catalog. glori. mund. p. 1. confid. 59. Bertrand, conf. 24. n. 4. p. 1. Nolden. de stat. Nob. c. 7. n. 56.

II.

Promptius est cuivis parare quam servare gloriam. Joh. Gruter. in Not. Trochaei. p. 2. floril. Ethic. polit. ex Polyb. leg. §. 6. n. 25.

Nec minor est virtus quam querere parta tueri.

Vid. Nolden. de stat. Nob. c. 14. n. 145.

De Gloffa vid. inf. Opinio.

CAP. XIV.

De Gradibus.

Axioma I.

Quot sunt generationes inter personas, de quarum cognitione queritur, tot quoque sunt gradus, quia qualibet generatio jure civili gradum constituit l. 7. ff. de grad. cognat.

Limita (1.) ut procedat in computatione iuris civilis. (2.) ut intelligatur de totâ primâ generatione patris, quæ in summo gradu est, cum filiorum unus non distet remotior à patre quam alter.

II.

Qvoto gradu in linea Collaterali persona remotor distat à communī stipite, toto gradu inter se distant secundum computationem canonicam, quia conjunctio sanguinis in stipite, tanquam in fonte cognitionis querenda, cum in stipite demum utraqve persona concurrat. Quam rationem tamen improbat Stryck. in annot. ad Inst. de nupt.

CAP. XV.

Grammatica, Philologia.

vid. inf. Græca.

Studioſos Juris eos, qui nefas esse putant alios libros, quam juris, attингere, ab aliis eleganteris sermonis amantibus tam facile internoscas, quam hircosos & nitidos ab unguentatis & nitidis. Budæus annot. in Pandect. ad 1. Sed ad eft. Locati. p. 668. Hinc bene Athalaricus Gothorum Rex ad Senatum urbis Romæ apud Castiod. lib. 9. varior. c. 21. Prima Grammaticorum schola est fundamentum pulcherrimum &c. & prudenter Alber. Gentilis leſt. Virgil. cap. 19. Grammatica non dedecet viros summos. Non eius puduit summum Imperatorem Cæarem; summum Medicum Galenum; summum Theologum Augustinum; summum Jurisconsultum Laeonem; summum doctum Varronem; qui etiam privatos tractatus iſthie ſcriperunt. Communè autem hoc excellentissimorum virorum fatum fuit, ut Grammatici per contemptum vocarentur; quod & Erasmo, & Lipsio, & Drusio, & Scaligero accidit. Sixtinus Amama in prefat. librorum Drusii de sc̄tis Iudaorū. Vid. Cujac.

Cujac. i. obseru. 27. §. 19. O. 2. & P. Fab. 2. sest. 2. Hanc tamen non nimis rigide exigendum aut subtilem ejus scientiam in viro pratico reqviri, patet ex Alciato lib. 9. par. c. 24. quando, cum in qvæstione facti respondissim, inquit, cœrectione furcarum censer quædam regulam qvæstionis & metri Imperii qvæsi possessionem remuisse, vendicatio fundo, id jure distractum non videri: Ecce mihi nova cum adversario controversia; negabat ille, Furcam, apud Ciceronem veteresq; autores, usq; vnam reperiri eo fenu: Dixi, idem mihi contingere, qvod Casio Severo clarissimo olim Oratori, cum M. Pomponius Marcellus, sermonis Latinis exactior molestissimus, sollecissimum à cliente factum exprimare adeò perseveravit, ut neccesse haberit dilutionem petere, ut Grammaticum adhibere posset: Qvoniā putavrit cum adversario de jure, sed non de sollicitissimo sibi controversiam fore; ut est apud Tiraqvell. ubi hoc ipsum etiam ad Dialectican trahit. Unde Jurisconsultorum nomini non multum officere, qvod alias arres non percalluerint, probat Duaren. in l. 5. de past. p. 50. addo omnino Johannem Ferrarium lib. 1. de pre-exercit. judic. cap. 10. pag. 57.

CAP. XVI. Gratificatio, Gratia, Beneficium.

Axioma I.

Nullus unq; casus in jure reperiri poterit, nec excogitari debet, qui contineat qvæstem pro amico, & in qva gratificationi locus sit, l. cum quem temerè 79. §. 1. de judic. Thefaur. decis. 89. Berlich. 2. conclus. 22. n. 70. Et sane in justitia administratione nihil interest, An pecunia aliqvad, an nimiā gratia fiat, l. 4. Si quis omisi. cauf. testam. Novell. 2. cap. 1. & Novell. 22. cap. 25. l. 6. §. 2. & ibi. Cujac. in Paul. de reb. auct. jud. passid. Et vix potest esse sine dolo. Anton. Faber in rat. decid. ad l. tutores 61. de condic. indeb. Maximè si accedat lucri capatio, qvæ suspicione non caret. Menoch. 5. presumpt. 20. n. 48. An & quando illi locus sit, in solutum crediti vel non, vide Hartm. Pistor. 3. qvæst. 20. An in judicis, v. Anton. de rescript. mortat. c. 63. n. 305. lit. i. k. l. m. 6.

II.

Plerique gratificari aliis cupiunt, sine suo tam onere. l. 4. in fin. ad SC. Trebell.

III.

Gratia solum recusata non potest amplius acceptari. Baldus in l. fin. 10. opp. C. de condit. insert. col. ult.

IV.

Gratia in dubio intelligitur, sine præjudicio tertii. cap. quamvis 3. de rescript. in 6. Secus, si ex iustitia. Baldus in l. fin. C. de sent. pass. Idem si concedatur à jure, sine ministerio hominis. Johannes de Imola & Dd. in cap. 1. de Prescript.

V.

Gratia, quæ solita est concedi, si non conce-

datur, injuria est. arg. l. 1. §. pen. ff. de aqua. qvætid. Matth. de Afflict. in confitatur. Neapolit. lib. 1. rub. 97. qvæ est de pena contum. n. 22. & ex eo Gabrielius lib. 3. commun. concl. iii. de jur. Empyph. conclus. 8. n. 2. Adde eundem Afflict. in decis. Neapolit. 238. & Bartol. in d. l. 1. §. pen. de aqua. pluv.

VI.

Qvod ob gratiam alicui conceditur, non est in ejus dispendium retorqvendum. l. 6. C. de LL. l. 5. C. de secund. nupt.

VII.

Gratia solvit morte. cap. si gratiæ 5. de Restript. in 6. Gozzad. conf. 22. n. 8. procedit hoc re integra, etiam ante item contestatam. l. si defunctus 25. de Procur. cap. relatum 19. de offic. & potest. jud. delegat. Alex. conf. 128. vol. 6. Si tamen Gratia suum effectum jam assecuta est, non expirat per obitum concedentis. cap. si super. de offic. deleg. in C. Alvarot. ad cap. un. qui successione. teneantur. n. 3. sed successorem obligat. Roland à Vall. conf. 3. n. 30. vol. 1. & conf. 45. n. 13. vol. 3. per cap. 1. verb. predecessores. ubi Canonistæ extr. de probat.

VIII.

Gratia non præsumitur, nisi in gratiæ concedere solitis. arg. cap. bone memorie. ubi Canonist. de postul. prelat. Joh. Meuschner. tom. 1. lib. decis. 42. num. 4. p. 162. Harpr. in Com. ad Inst. tit. de rer. divis. §. fere. n. 250.

CAP. XVII.

Gratus. vid. infr. Ingratus, Meritum.

Ex præsumptione naturæ qvilibet gratus præsumitur. Alberic. in l. sed si. §. consultuit. de petit. hered. & Pacian. lib. 1. de probat. cap. 53. n. 10. & lib. 2. cap. 40. n. 85. idem conf. 112. Corn. conf. 120. n. 7.

CAP. XVIII.

Gravare, Gravamen.

Axioma I.

Gravaminis timor idem operatur, qvod ipsum gravamen. cap. dilecti. i. ibi: timentes à judicibus aggravari. de dilat. Anton. Corlet. in singul. verb. meritus.

II.

GRAVARE non possum, qvem non honoro. l. ab eo 9. C. de fidei commiss. l. si adrogator 22. ff. de adoptionibus. l. unum ex familia 67. §. 1. ff. de legat. 2. l. 1. §. sciendum 6. ff. de legat. 3. Tiraqvell. de privileg. pie causa. privil. 37. Donell. comment. Juris Civil. lib. 8. cap. 7. Cardin. Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 8. tit. i. n. 33. Molin. de primogen. lib. i. cap. 1. n. 8. & lib. 2. cap. 4. n. 15. cum seqq. Peregrin. de fidei comm. art. 33. num. 33. & conf. 63. lib. 4. Menoch.

noch. cons. 707. num. 1. Surdus de aliment. tit. 8. privileg. 14. num. 1. & consil. 236. n. 16. Cardin. Pereira quest. forens. cons. 31. n. 3. Benedict. Pinell. selectar. Juris interpr. lib. 1. cap. 1. num. 13. Stephanus Gratianus discept. forens. tom. 4. cap. 666. num. 18. & tom. 5. cap. 917. num. 21. Mangil. de imput. quest. 16. num. 2. [E contra gravari potest is, qui honoratus est. Hac regulâ colligitur ex l. filius fam. 114. §. apud Marcellum 3. de Legat. 1.]

Declaratur tamen, ut non procedat ultra, quâm quis honoratus est. d. §. 3. Pone exemplum in eo, qui capellam constituere jussus est: nam non tenetur plus erogare in eam rem, quam ei relictum est. Paul. de Castat. in l. bujusmodi 84. de Leg. 1.

Ampliatur regula, ut non possit in plus gravari, per modum conditionis implendae, si conditio veniat adimplenda per honorem & commodum ex testamento quæsumum. Saly. F. Rip. l. ex facto, in fin. pr. ff. ad SC. Trebell.

Limitatur in eo, qui aliquod commodum consecutus est, quod pecuniarium non sit: nam constat, eum gravari non posse. l. planè 2. fin. §. ff. delegat. 1. Sublimatur, si conditionaliter quid relictum sit. l. si quis testamento. ff. de condit. infit.

Limitatur etiam in substituto exhederati. textus est in l. fin. in princip. ff. de Legat. 3.]

III.

GRAVARI nemo debet alterius odio. l. si quis suo 33. in fin. C. de inoffic. testam. l. non debet alteri 74. ff. de Regulis Juris. cap. non debet 22. eod. tit. lib. 6. Rebuff. ad l. Urbis appellatio 2. vers. in quantum. proprie fin. ff. de verb. signif. pag. mibi 19. Surdus decis. 102. num. 1. Farinac. in praxi part. 4. cons. 40. n. 45. Iniquum enim est, alium alterius odio prægravari, d. l. si quis suo 33. §. legis 1. cap. si compromissarius 37. §. porrò, de elect. lib. 6. Palat. in repet. cap. per vestras. de donat. inter virum & uxorem. §. 8. n. 6. cum seqq. Tiraqvell. de jur. mariti. gloss. 8. n. 141. Rebuff. in tract. de except. n. 138. Farin. dict. part. 4. cons. 65. n. 98. Nam pro alieno commodo non debet quis iacturam sentire, l. si quando 19. C. de testib. Surdus de aliment. tit. 7. quest. 37. n. 55.

GRAVARI nemo debet alterius facto. Vide supra lib. 6. cap. 3. Axiom. 23.

V.

GRAVATUS in uno, in alio debet relevari. leum qui 30. de jurejur. l. jure succursum 6. ff. de jure dotium. l. secundum naturam 10. ff. de Regulis Juris. Simon Pistoris 1. consil. 20. n. 10. Thomas de Thomasset. in floribus Legum, reg. 134. ubi ait, quod fallit, si unum veniat in consequentiam alterius, Francisc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. cap. 15. n. 57. Stephanus Gratianus discept. forens. tom. 4. cap. 612. n. 18. Johan. Maria. Novar. quest. forens. lib. 1. q. 31. num. 9. & quest. 86. n. 4.

CAP. XIX.
Græca, Græci textus.

Axioma I.

Græca sunt, ergo legi non possunt. gl. in §. 2. Inst. de Emt. vend. l. 52. §. si quis asinus. 20. ibi; Et est hic Græcum de furtis. Ideo §. 1. l. 15. ad Légem Cornel. de Sicar. plane à veteribus est omisitus, à Gothofredo restitutus. Hic sequitur Græcum, quod intelligi non potest, inquit glossa in l. 19. §. 2. verb. aviatore. de judic. Imò sine textu Græco multas controversias expedire non possumus: illustre exemplum vid. in C. A. ad Leg. Jul. repurgand. thef. ult. l. 7. §. 1. de Edend. Ita variè hariolatur glossa in reddenda phrasim Græca. l. 29. §. 1. qui testam. fac. Glossa tamen bene græcissat. l. 1. §. 3. verb. dicteret Naut. camp. stabul. interpretatur Græca. l. 6. §. 1. verb. theatra. de Rerum Divis. laudatque Græcos interpres. Glossa in l. 6. §. ultim. de Relig. in voce Genophium.

II.

Græci textus an sint authentici? v. c. lib. Modestin. tot. tit. de Excus. tutor. l. 48. de judic. An praferenda sit ibidem Latina versio? vide Cujacium ad l. 1. de Legib. ad lib. definit. Papin. l. Obs. 10. Ad Græcum exemplar provocat Pontifex in cap. Et si Christus. 26. de jurejur. Cujacio tamen contradicit Forner. 2. select. 18. in fin. ubi de Græcorum auctoritate sic scribit: Haud scio satis sanisimus in dijudicandis Romanorum scriptis; si perpetuò in Græcorum scriptis pendeamus, & quidquid μελαφραγινως attulerimus, ad digitum crepitum protinus amplectamur & probemus.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

LIBER